

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Andrzej Siuchniński

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **W. S.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i.in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 5 października 2023 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 8 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka 1470/21,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód

w Szczecinie

z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt VII K 76/21,

uchyła zaskarżony wyrok w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie w przedmiocie środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej T.T. i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

W. S. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt III KK 391/23:

I. na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności za przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnione w warunkach art. 91 § 1 k.k.:

1. w okresie od 19 do 25 września 2020 r. w sklepie „R.” w P. przy ulicy [...], polegające na zaborze w celu przywłaszczenia dwóch sztuk perfum H. o pojemności 50 ml o wartości jednostkowej 249,99 zł i kwocie łącznej 499,98 zł oraz dwóch sztuk perfum H. o pojemności 100 ml i wartości jednostkowej 199, 99 zł i kwocie łącznej 399,99 zł,

2. w okresie od października 2020 r., daty bliżej nieustalonej, do dnia 17 listopada 2020 r. w P. na terenie sklepu „Ż.” przy ulicy [...], polegające na zaborze w celu przywłaszczenia 245 paczek papierosów różnych marek, o wartości 4287,80 zł, na szkodę T. T.;

II. na karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w październiku 2020 r., w bliżej nieustalonym dniu w P., na terenie sklepu „Ż.” przy ulicy [...], będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie II K [...] za czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, objętą następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 23 października 2017 r., sygn. akt II K [...], zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 31 października 2018 r. w sprawie IV Ka [...], którym wymierzono mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, usiłował doprowadzić T. T. do rozporządzenia własnym mieniem w postaci 500 zł miesięcznie w zamian za spokojne i bezpieczne prowadzenie działalności gospodarczej poprzez kierowanie wobec pokrzywdzonej groźby pozbawienia życia jej oraz członków jej rodziny, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na odmowę wypłaty pieniędzy przez pokrzywdzoną, tj. za czyn z art 13 § 1 k.k. w zw. z art 282 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

III. na karę 2 lat pozbawienia wolności za to, że w dniu 19 listopada 2020 r., w P., na terenie sklepu „Ż.” przy ulicy [...], będąc uprzednio skazanym prawomocnym

wyrokiem Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 13 marca 2017 r., sygn. akt II K [...] za czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, objętą następnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 23 października 2017 r., sygn. akt II K [...], zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 31 października 2018 r. w sprawie IV Ka [...], którym wymierzono mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zabrał w celu przywłaszczenia 60 paczek papierosów różnych marek o łącznej wartości 1086,89 zł na szkodę T. T., a następnie bezpośrednio po dokonaniu kradzieży użył przemocy wobec T. T. oraz P. T. w postaci odpychania i przewrócenia na podłogę w celu utrzymania się w posiadaniu skradzionych rzeczy, tj. za czyn z art. 281 k.k. w zw. z art 64 § 1 k.k.

Na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. Sąd połączył orzeczone w punktach I-III części dyspozytywnej wyroku kary pozbawienia wolności, w ich miejsce wymierzając oskarżonemu karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia oskarżonego wolności w tej sprawie.

W punkcie V, na podstawie art. 46 § 1 k.k., zobowiązał W.S. do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem:

- 1) poprzez zapłatę na rzecz R. Sp. z o.o. kwoty 899,96 zł;
- 2) poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej T. T. kwoty 4287,80 zł.

Sąd Okręgowy w Szczecinie po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę, wyrokiem z dnia 8 listopada 2021 r., sygn. akt IV Ka 1470/21:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił karę łączną pozbawienia wolności, wymierzoną oskarżonemu w pkt IV jego części dyspozytywnej;
2. w zakresie czynu opisanego w pkt I ppkt 2 części dyspozytywnej ustalił, że oskarżony działał w dniu 17 listopada 2020 r. i dokonał zaboru w celu przywłaszczenia 70 paczek papierosów różnych marek o łącznej wartości 979,10 zł;
3. wymierzoną oskarżonemu w pkt I części dyspozytywnej karę pozbawienia wolności obniżył do roku;
4. na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności, wymierzając w ich miejsce karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

5. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Prokurator Generalny wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. kasację od wyroku Sądu odwoławczego. Zaskarżył go w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu I instancji, w zakresie orzeczonego w jego pkt V pkt 2 środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej T. T., na korzyść skazanego W. S.. Orzeczeniu temu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 46 § 1 k.k., polegające na utrzymaniu w mocy przez Sąd odwoławczy orzeczenia Sądu meriti w części dotyczącej zobowiązania skazanego W. S. do naprawienia szkody w kwocie 4.287,80 zł na rzecz pokrzywdzonej T. T. (pkt V ppkt 2 sentencji wyroku Sądu Rejonowego), pomimo zmiany wskazanego orzeczenia Sądu pierwszej instancji przez przyjęcie, że kwota zabranych w celu przywłaszczenia papierosów różnych marek na szkodę pokrzywdzonej, wyniosła 979,10 zł.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi w zaskarżonym zakresie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, toteż podlega rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Dokonując w zaskarżonym kasacją wyroku zmiany ustaleń faktycznych odnośnie do czynu na szkodę T. T. opisanego w pkt III aktu oskarżenia, poprzez przyjęcie, że oskarżony dokonał kradzieży nie 245 paczek papierosów o łącznej wartości 4287,80 zł, a 70 paczek papierosów o łącznej wartości 979,10 zł, Sąd Okręgowy nie zmodyfikował rozstrzygnięcia nakładającego na W. S. obowiązku naprawienia wyrządzonej tym przestępstwem szkody.

W efekcie pozostało w mocy rozstrzygnięcie zawarte w pkt V podpunkt 2 wyroku Sądu Rejonowego, zobowiązujące oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przypisanym mu w pkt I podpunkt 2 tego wyroku, poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej T. T. kwoty 4287,80 zł, mimo że z wyroku Sądu odwoławczego wynika, iż rzeczywista wysokość poniesionej przez tę pokrzywdzoną szkody wyniosła 979,10 zł.

Środek kompensacyjny, przewidziany w art. 46 § 1 k.k., zawsze związany jest z wielkością istniejącej szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2021 r., IV KK 113/21), a więc musi odzwierciedlać jej rozmiar. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której kwota rekompensaty nie odpowiada wielkości ustalonej szkody, jak w niniejszej sprawie, znacząco ją przewyższając. Dokonując zmiany ustaleń faktycznych w wyroku Sądu I instancji, Sąd Okręgowy w Szczecinie powinien był odpowiednio skorygować, tj. zmniejszyć, wysokość obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonej T. T., orzekając go w kwocie odpowiadającej wartości ustalonego w tej instancji skradzionego mienia. Sąd *ad quem* obowiązкови temu uchybił, co stanowi rażący błąd prawa materialnego, wywierający istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

W zaistniałych okolicznościach konieczne jest zatem uchylenie wyroku Sądu II instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi w objętym skargą zakresie do ponownego rozpoznania. Rozpoznając sprawę po raz kolejny, Sąd Okręgowy zmodyfikuje rozstrzygnięcie w przedmiocie obowiązku naprawienia przez oskarżonego szkody wyrządzonej T. T., uwzględniając wyżej uczynione uwagi.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[SOP]

[ał]